

Riktlinjer för serveringstillstånd och folkölsförsäljning

Beslutad av: Socialnämnden 2024-02-28
Dokumentansvarig: Enhetschef med ansvar för alkoholtillstånd
Diarienummer: 2024/22
Senast reviderad: 2024-01-31
Giltig till: Tills vidare

Innehåll

Inledning	4
Vem?	4
Vad?	5
Ansökan och handläggning.....	5
Ansökan	5
Handläggningstider	5
Vad händer under handläggningen?	6
Remissyttranden, rättsregel	6
Remissyttranden, riktlinje/kommunens tillämpning.....	6
Lämplighetsprövning, rättsregel.....	6
Lämplighetsprövning, riktlinje/kommunens tillämpning	7
Kunskapskrav, rättsregel.....	7
Kunskapskrav, riktlinjer/kommunens tillämpning.....	8
Ansvar och kunskap gäller all personal på serveringsstället, rättsregel	8
Ansvar och kunskap gäller all personal på serveringsstället, riktlinjer/kommunens tillämpning	8
Kökskrav, matutbud och lokalens utformning, rättsregel.....	9
Kökskrav, matutbud och lokalens utformning, riktlinje/kommunens tillämpning .	9
Serveringstider, rättsregel	9
Serveringstider, riktlinjer/kommunens tillämpning	9
Uteserveringar, rättsregel	10
Uteservering, riktlinjer/kommunens tillämpning.....	10
Villkor vid serveringstillstånd, rättsregel	11
Villkor vid serveringstillstånd, riktlinje/kommunens tillämpning	11
Olägenheter på grund av serveringsstället belägenhet eller andra skäl, rättsregler	11
Marknadsföring och prissättning, rättsregel	11
Kryddning av snaps, rättsregel	12
Kryddning av snaps, riktlinje/kommunens tillämpning.....	12
Alkoholservering till allmänheten eller till slutet sällskap, rättsregel	12
Alkoholservering till allmänheten eller till slutet sällskap, riktlinje/kommunens tillämpning	12
Catering, rättsregel	13
Catering, riktlinje/kommunens tillämpning	13
Provmakning, rättsregel.....	13

Provsmakning, riktlinje/kommunens tillämpning	14
Kommunens tillsynsverksamhet	14
Tillsyn, rättsregler	14
Tillsyn, riktlinjer/kommunens tillämpning.....	14
Sanktioner, rättsregel	15
Sanktioner, riktlinjer/kommunens tillämpning	15
Försäljning av folköl.....	16
Anmälan och försäljning, rättsregel	16
Anmälan och försäljning, riktlinje/kommunens tillämpning	16
Egenkontroll vid folkölsförsäljning	17
Tillsyn vid folkölsförsäljning.....	17
Avgifter	17
Rättsregel.....	17
Riktlinje/kommunens tillämpning	17
Beslutsfattande	18
Uppföljning av riktlinjen/rutinen	18

Inledning

Alkohollagstiftningen är en skyddslagstiftning som har tillkommit för att begränsa alkoholens skadeverkningar. Skyddet för människors hälsa går före företagsekonomiska eller näringspolitiska hänsyn. Serveringstillstånd får således nekas om serveringen kan medföra alkoholpolitiska olägenheter. Kommunen strävar efter en förbättrad folkhälsa samt att minska överkonsumtionen av alkohol, speciellt bland de unga i vårt samhälle. Ordning och nykterhet är viktiga principer som ska genomsyra hela hanteringen av tillståndsgivning och tillsynsverksamhet.

I dialog och samverkan med krögarna vill Klippans kommun skapa ett varierat och trivsamt krog- och restaurangliv som ett viktigt inslag i samhället. Krögarna ska ges förutsättningar att konkurrera på lika villkor och gäster ska känna sig trygga och få en trevlig upplevelse genom att alkoholkonsumtionen sker på krogar som tar ansvar och har kontroll över alcoholserveringen. Konkurrens på lika villkor innebär förutsättningar utifrån schyssta och lagliga villkor.

Riktlinjen utgår från vad som gäller enligt alkohollagen (2010:1622), alkoholförordningen (2010:1636) och anslutande föreskrifter. Riktlinjen vilar också på vad Folkhälsomyndigheten föreskriver att riktlinje gällande alcoholservering ska innehålla, enligt ”Vägledning för kommunala riktlinjer för alcoholservering”.

Det är kommunerna som har hela ansvaret för både tillståndsgivning och tillsynsverksamhet när det gäller alcoholservering. Sedan 2021 har Klippans kommun avtal med Ängelholms kommun gällande tillståndshandläggning och tillsyn enligt alkohollagen. Avtalet innebär att Ängelholm under avtalstiden handlägger ansökningar och anmälningar avseende serveringstillstånd och anmälningar av servering av folköl inom Klippans kommun samt utför tillsyn. Beslut i samtliga ärenden ligger fortsatt kvar i Klippans kommun och hanteras i enlighet med gällande delegation för Socialnämnden i Klippans kommun.

Syftet med riktlinjerna är enligt följande

- Göra det lättare att förutse om en planerad etablering kan beviljas tillstånd.
- Att kommunen behandlar ansökningar om serveringstillstånd på ett likvärdigt sätt.
- Att tillståndsprövningen är rättssäker, snabb och effektiv.
- Att tillsynen är likvärdig, effektiv och samordnad.

Kommunen har enligt 8 kap 9 § alkohollagstiftningen skyldighet att informera om vad som gäller enligt denna lag och anslutande föreskrifter. Riktlinjen ses som ett led i denna information.

Vem?

Riktlinjen omfattar alla verksamheter som ansöker om eller innehar serveringstillstånd.

Det behövs dock inget serveringstillstånd om samtliga tre punkter nedan är uppfyllda, varför den målgrupp som innefattas av nedan tre punkter är undantagna denna riktlinje.

- Servering sker vid ett enstaka tillfälle för i förväg bestämda personer

- Servering anordnas utan vinstintresse och medför inte andra kostnader för deltagarna än kostnaden för inköp av dryck
- Serveringen anordnas i andra lokaler än sådana där det bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol eller lättdrycker.
- Servering till en boende och besökare till denne på sådana särskilda boenden som avses i 5 kap. 5 § andra och tredje styckena och 7 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453) och 9 § 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, och vid vilka måltidsservice tillhandahålls

Med uttrycket ”utan vinstintresse” betyder det att det inte får finnas ett vinstintresse av något slag, vare sig från dryckerna eller från någon annan del av arrangemanget. Det får inte heller finnas något annat kommersiellt syfte utan det kan enbart vara fråga om ett helt privat arrangemang som inte kan marknadsföras till allmänheten.

Vad?

Denna riktlinje beskriver dels ansökning och handläggning samt de rättsregler som gäller vid servering och hur dessa ska tillämpas i Klippans kommun. I texten redovisas rättsreglerna och åtföljs sedan av hur kommunen tillämpar dessa. Rättsregeln har en egen underrubrik, det samma gäller för tillämpningen.

Ansökan och handläggning

Ansökan

Det krävs en skriftlig ansökan för att en prövning ska kunna behandlas och ansökan sker via e-tjänst. En förutsättning för att ett beslut ska kunna fattas är att ansökan innehåller alla de handlingar som efterfrågats av kommunen. Det är alltid den sökande som ansvarar för att tillhandahålla de handlingar som krävs och kan genom att lämna in en komplett ansökan redan från början förvänta sig en kortare handläggningstid än i de fall ansökan behöver kompletteras.

Det är den som ansöker om serveringstillstånd som ska visa att alkohollagens högt ställda krav på lämplighet är uppfyllda, både vad gäller bolaget och de personer som driver verksamheten. Den som ansöker behöver också kunna visa att denne genomfört ett godkänt kunskapsprov tillsammans med övriga ansökningshandlingar.

När alla handlingar som krävs är inlämnade till kommunen görs en bedömning innan beslut fattas. Det innebär alltså att även om sökande lämnat en komplett ansökan innebär detta inte att ansökan automatiskt ges bifall utan en sammantagen bedömning görs av kommunen.

Handläggningstider

Nedanstående handläggningstider är ungefärliga och förutsätter att en fullständig ansökan är inkommen.

- Ansökan om stadigvarande tillstånd: Tio veckor
- Ansökan om tillfälligt tillstånd till allmänheten: Sex veckor
- Ansökan om stadigvarande förändring i befintligt tillstånd: Sex veckor
- Ansökan om tillfällig förändring: Tre veckor

- Ansökan om tillfälligt tillstånd till slutna sällskap: Tre veckor

Vad händer under handläggningen?

I nedanstående kapitel beskrivs vad som händer under handlägningsprocessen och vilka krav som ställs på den som ansöker om serveringstillstånd.

Remissyttranden, rättsregel

Enligt 8 kap. 11 § alkohollagen ska kommunen hämta in polismyndighetens yttrande vid en prövning av ansökan för ett stadigvarande serveringstillstånd, såväl till allmänheten som till slutna sällskap. Kommunen ska också hämta in polismyndighetens yttrande vid en prövning av tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten, om det inte rör sig om ett litet arrangemang.

Enligt 8 kap. 12 § alkohollagen får endast serveringstillstånd meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheter i övrigt är lämplig att utöva verksamheten. Därför inhämtar kommunen även yttrande från Skatteverket och Kronofogden i enlighet med 9 kap. 8 § fjärde stycket alkohollagen.

Uppgifter kring brandsäkerhet ska begäras in då det enligt 8 kap 16 § alkohollagen framkommer att de lokaler som används för stadigvarande servering av alkoholhaltiga drycker vara lämpliga utifrån brandsäkerhetssynpunkt.

Remissyttranden, riktlinje/kommunens tillämpning

I Klippans kommun hämtas det obligatoriska yttrandet från Polismyndigheten in.

För att säkerställa lämpligheten ytterligare ska även yttranden hämtas in från följande verksamheter/myndigheter

- Skatteverket (yttrar sig om eventuella skulder, betalningsuppsmaningar, momsregistrering och F-skatt)
- Kronofogden (yttrar sig om eventuella betalningsanmärkningar/skuldsaldo)
- Söderåsens miljöförbund (yttrar sig om livsmedelshantering samt eventuell risk för störning och buller)
- Räddningstjänsten (yttrar sig om serveringslokalens brandsäkerhet samt skyddsaspekter).

Lämplighetsprövning, rättsregel

Enligt 8 kap. 12 § alkohollagen får ett serveringstillstånd endast meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer drivas i enlighet med de krav som ställs i alkohollagen.

Lämplighetsprövningen görs av de personer som har ett betydande inflytande i verksamheten. Personer som kan prövas är till exempel firmatecknare, bolagsdelägare, styrelseledamöter, suppleanter som har rätt att vara firmatecknare eller annan person som har ekonomiska eller andra betydande intressen i verksamheten. Även andra näringsverksamheter som dessa personer är verksamma i kan komma att omfattas av prövningen.

En förening som söker tillstånd ska ha en tillfredsställande organisation. Föreningen ska visa sig vara i stånd att driva ideell eller annan verksamhet samt visat att verksamheten är eller blir bestående. Föreningens styrelse kommer att ingå i lämplighetsprövningen.

Lämplighetsprövning, riktlinje/kommunens tillämpning

Det är kommunens tjänstemän som bedömer vilka som kan tänkas ha ett betydande inflytande i verksamheten och därmed kommer att prövas.

Det är den som ansöker om serveringstillstånd som ska visa att han eller hon är lämplig att inneha serveringstillstånd med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt. Det innebär bland annat att sökanden själv ska vara aktiv och lämna in de handlingar som kommunen behöver för att kunna pröva ansökan.

Vid en lämplighetsprövning bedömer kommunen den sökandes personliga lämplighet, ekonomiska förutsättningar och övrig skötsamhet. Sökanden ska självständigt betala in skatter och avgifter och reglera skulder i tid. Sökanden måste också visa hur verksamheten finansieras genom att redovisa handlingar gällande detta, till exempel kontoutdrag, lånehandlingar från bank etc. Finansieringen måste vara spårbar och dokumenterad. Vilka handlingar som behöver krävas in kan variera från ärende till ärende.

Den allmänna laglydnaden prövas, vilket generellt innebär att den som har blivit dömd för brott, eller fått ett serveringstillstånd återkallat av en kommun, måste vänta minst tre år innan tillstånd kan beviljas. Även misstanke om ekonomiska oegentligheter, skatteskulder eller brottslig verksamhet kan leda till att en ansökan om serveringstillstånd avslås.

Kunskapskrav, rättsregel

Enligt 8 kap. 12 § andra stycket alkohollagen ska sökanden genom att avlägga ett prov visa att han eller hon har de kunskaper om denna lag och anslutande föreskrifter som krävs för att på ett författningenligt och ansvarsfullt sätt utöva serveringsverksamheten.

Enligt Folkhälsomyndighetens föreskrifter om kunskapsprov (FoHMFS 2014:7) ska prov framtagna av Folkhälsomyndigheten användas. Proven består av fyra stycken delprov och för godkänt resultat krävs rätt på 75 % av frågorna inom varje delprov. Vid underkänt resultat ska sökanden ges möjlighet till två omprov. Provet tillhandahålls i dagsläget på svenska, engelska och arabiska och det finns möjlighet till tolk under provtillfället.

Undantaget från skyldigheten att genomgå kunskapsprov vid ansökan om tillstånd för servering eller för provsmakning görs för den som:

1. Tidigare har avlagt prov och har tillstånd som minst motsvarar den aktuella ansökan.
2. Inte har tillstånd, men som högst tre år före en ny ansökan kan uppvisa ett avlagt godkänt prov som minst motsvara den nya ansökan.
3. Inte har avlagt prov, men som i samma kommun har serveringstillstånd, som minst motsvarar den aktuella ansökan och vars kunskaper det inte finns några skäl att ifrågasätta, eller
4. Inte har avlagt prov, men som i en annan kommun har serveringstillstånd som minst motsvarar den aktuella ansökan och kan dokumentera flera års erfarenhet utan anmärkningar.

Kommunen får göra undantag från skyldigheten att genomgå kunskapsprov vid ansökan om tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap om ansökan avser ett enstaka tillfälle.

Kunskapskrav, riktlinjer/kommunens tillämpning

Kommunen utfärdar endast tillstånd till den som kan uppvisa ett godkänt kunskapsprov eller redovisa att något undantagen från detta gäller personen. Oaktat om den som ansöker gör gällande att ett undantag bör gälla är det kommunens tjänstemän som avgör om det finns skäl att göra kunskapsprovet på nytt till följs av att kunskaper bedöms saknas.

Det är kommunens tjänstemän som vid bedömning avgör vilka som behöver kunna uppvisa ett godkänt kunskapskrav, kravet är dock att minst hälften av personerna med betydande inflytande i verksamheten ska kunna uppvisa ett godkänt kunskapsprov.

Vid tre genomförda kunskapsprov utan godkänt resultat avslås ansökan och vid nya ansökan ges endast möjlighet till ytterligare provtillfälle om den sökande visat att han eller hon inhämtat tillräckliga kunskaper för att få godkänt resultat.

Ansvar och kunskap gäller all personal på serveringsstället, rättsregel

Enligt 3 kap. 5 § och 8 kap. 20 § alkohollagen ska den som tar befattning med försäljning av alkoholdrycker se till att ordning och nykterhet råder på försäljningsstället samt att ansvarig personal ser till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning och onykterhet undvikas.

Enligt 3 kap. 7–8 §§ alkohollagen får inte alkoholdrycker lämnas ut till någon som inte har uppnått föreskriven ålder eller som är märkbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel. Det är den person som lämnar ut alkoholdrycker som är ansvarig för att gällande regler följs.

Ansvar och kunskap gäller all personal på serveringsstället, riktlinjer/kommunens tillämpning

Alla som serverar alkoholdrycker har ett personligt ansvar för att serveringen sköts på ett ansvarsfullt sätt. Tillståndshavaren ansvarar för att serveringspersonalen har goda kunskaper om reglerna i alkohollagen och förstå vad dessa praktiskt innebär. Serveringen ska skötas av serveringspersonal och får därmed inte överlåtas till gäster för självservering. Därmed får inte helflaskor med sprit, ölhinkar, öltunnor, så kallade shotbrickor etcetera serveras. För att undvika störningar på grund av oordning och onykterhet åligger det tillståndshavaren att vid behov exempelvis tillse att ordningsvakter tjänstgör eller att endast servera alkoholdrycker vid bordet.

Ett serveringsställe får inte försöka förmå sina gäster att köpa alkoholdrycker, vilket innebär att tillfälliga prissänkningar inte får ske på ett sådant sätt att försäljning av drycker med högre alkoholhalt främjas. Om en prissänkning på alkoholhaltiga drycker sker, ska även alkoholfria alternativ, samt priset på matutbudet, sänkas i motsvarande grad som alkoholdryckerna. Mängdrabatter på alkoholdrycker är inte tillåtet.

Kommunen anser det vara viktigt att samtliga serveringsställen har en, av personalen välkänd, alkohol- och drogpolicy, för att trygga miljön för såväl gäster som personal.

Kökskrav, matutbud och lokalens utformning, rättsregel

I alkohollagen regleras vilka krav som ställs på ett serveringsställe gällande kök och matutbud. Enligt 8 kap. 15 § får ett stadigvarande tillstånd för servering av alkoholdrycker endast medges om serveringsstället har ett eget kök i anslutning till serveringslokalen samt tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. Serveringsställets gäster ska kunna erbjudas ett varierat utbud av maträtter. Det innebär att såväl förrätter, huvudrätter som efterrätter ska kunna erbjudas. Efter klockan 23.00 är det dock tillåtet att matutbudet begränsas till ett fåtal enklare rätter.

Tillfälligt tillstånd för servering till allmänheten får meddelas om serveringsstället tillhandahåller tillredd mat. Tillstånd för pausservering i konsertlokaler samt provsmakning får ske utan krav på matservering.

Serveringslokalen ska vara utrustad med ett i förhållande till lokalens storlek lämpligt antal sittplatser för matservering. Om det finns en drinkbar får den endast uppta en mindre del av serveringsställets totala yta och den ska vara placerad i nära anslutning till matsalen.

Kökskrav, matutbud och lokalens utformning, riktlinje/kommunens tillämpning

Kravet på kök innebär att köksutrustningen ska hålla en viss standard. Lägenhetsspisar och mikrovågsugnar anses inte vara tillräcklig utrustning.

Lokalen ska vara enkelt överblickbar för personalen i syfte att upprätthålla ordning och nykterhet då detta är en grundprincip som ska råda.

Serveringstider, rättsregel

Enligt 8 kap. 19 § alkohollagen beslutar kommunen under vilka tider alkoholdrycker får serveras. Vid bestämmande av tiden för servering ska särskilt beaktas vad som sägs i 8 kap. 17 § om serveringsställets belägenhet, olägenheter i fråga om ordning och nykterhet och särskild risk för människors hälsa. Om inte kommunen beslutar annat, får servering av spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker inte påbörjas tidigare än klockan 11.00 och inte pågå längre än till klockan 01.00. Detta är normaltiden. Enligt alkohollagen ska serveringsstället vara utrymt senast 30 minuter efter serveringstidens utgång.

Polismyndighetens och miljöenhetens yttranden ska alltid tillmätas stor betydelse vid bestämmande av serveringstider. Detta gäller inte minst vid provningar om tillstånd efter klockan 01.00.

Serveringstider, riktlinjer/kommunens tillämpning

Klippans kommun följer alkohollagens föreskrivna normaltid mellan klockan 11.00 och 01.00. Det finns ingen generell rätt att få utökad serveringstid och grundtanken i Klippans kommun är att förlängt tillstånd ska beviljas restriktivt. Tillfälliga tillstånd för servering av alkoholhaltiga drycker till allmänheten beviljas endast mellan klockan 11.00 och 01.00.

Om sökande vill erhålla förlängt tillstånd måste sökande inkomma med tydlig beskrivning som uppger speciella omständigheter som skäl till ansökan om utökad serveringstid. Dessa skäl kommer att utredas innan ett beslut kan tas. Utöver detta gäller:

1. Att kraven för serveringstillstånd inom normaltiden är uppfyllda
2. Att en tydlig och detaljerad verksamhetsbeskrivning ska bifogas ansökan

3. Att verksamheten inte har haft några allvarliga eller upprepade anmärkningar
4. Att miljöenheten bedömt risken för störningar för närboende är liten
5. Att polismyndigheten bedömt risken för ordningsstörningar är liten

Exempel på villkor som kommunen kan förena ett utökat serveringstillstånd med, i samråd med polismyndigheten och räddningstjänsten:

- att förordnade ordningsvakter ska finnas på serveringsstället mellan vissa klockslag
- att enbart bordsservering får förekomma på serveringsstället (eller delar av det)
- att försäljning av helfaskor, shotbrickor, öltunnor etc inte tillåts
- att endast ett visst antal gäster får befinna sig på serveringsstället
- att åtgärder enligt räddningstjänstens rekommendationer ska vidtas

Kommunen har rätt att även föreskriva andra villkor än de ovan, se rättsregel under rubrik ”Villkor vid serveringstillstånd, rättsregel”.

Uteserveringar, rättsregel

Enligt 8 kap. 14 § alkohollagen ska ett serveringstillstånd omfattas av ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren. Kravet gäller alla serveringstillstånd. Särskilt tillstånd kan meddelas för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme. Om så har skett ska varje tillståndshavare svara för ordning och nykterhet inom serveringsutrymmet samt för att vad som i övrigt gäller enligt denna lag iakttas under den tid han eller hon bedriver servering där.

Uteservering, riktlinjer/kommunens tillämpning

För att beviljas serveringstillstånd för uteservering krävs att uteserveringen ligger i anslutning till restaurangen, är väl avgränsat med fåtal in- och utgångar samt att tillståndshavaren har dispositionsrätt till marken. Den tillståndshavare som önskar ha sin uteservering på offentlig mark måste ansöka hos polismyndigheten om begagnande av offentlig mark. Plan- och byggnämnden samt tekniska förvaltningen kan ha synpunkter på uteserveringens utformning och det är därför ett krav att den som vill uppföra en uteservering för dialog med dessa i ett tidigt skede. Serveringstillstånd på uteserveringar beviljas endast om störningar för närboende inte behöver befaras.

Personalen måste kunna överblicka uteserveringen och det ska finnas serveringspersonal som tjänstgör på uteserveringen. Normal serveringstid är även för uteservering kl 11.00-01.00, men tidigare stängningstid ska noga övervägas då det finns risk för störningar för närboende, och/eller då ordningsproblem kan uppstå. Vanligtvis beviljas uteservering från och med 1 april till och med 31 oktober.

Gällande gemensamt serveringsutrymme är det en förutsättning att de som ansöker om detta har ett eget stadigvarande serveringstillstånd.

Utöver ovanstående gäller samma regler för alkoholserving utomhus, som i övrigt.

Villkor vid serveringstillstånd, rättsregel

Enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer kan en kommun när den meddelar tillstånd också meddela olika slags villkor. Syftet med villkor inom ramen för serveringstillstånd är att motverka alkoholpolitiska skadeverkningar.

Villkor vid serveringstillstånd, riktlinje/kommunens tillämpning

Villkor kan ges både för stadigvarande tillstånd och vid förlängd serveringstid, utökning av serveringslokal eller annat serveringsutrymme. Villkoren får inte vara generella utan behovet ska bedömas i varje enskilt fall. Se under rubrik ” Serveringstider, riktlinjer/kommunens tillämpning” för exempel på villkor.

Olägenheter på grund av serveringsstället belägenhet eller andra skäl, rättsregler

Enligt 8 kap. 17 § alkohollagen får kommunen vägra serveringstillstånd om serveringsstället på grund av placering eller andra skäl kan medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet, eller medföra särskild risk för människors hälsa.

Olägenheter på grund av serveringsstället belägenhet eller andra skäl, riktlinje/kommunens tillämpning

Det är för kommunen möjligt att begränsa eller helt avslå en ansökan om serveringstillstånd på grund av verksamhetens geografiska läge, det vill säga om etableringen ska ske i särskilt känsliga områden såsom i närheten av skolor eller andra lokaler där i första hand ungdomar vistas, eller redan missbruks- eller brottsbelastade miljöer. Vilken profil verksamheten ska ha tas även i beaktande, det vill säga om det endast gäller matservering eller om det ska finnas ett nöjesutbud. Stor vikt läggs vid Polismyndighetens yttrande om ordningsläget utifrån tilltänkt etablering, samt Miljöförbundets bedömning av risken för störningar av närboende.

Idrottsarrangemang och arrangemang som särskilt riktar sig till barn och ungdomar bör hållas fria från alkoholservering. I de undantagsfall serveringstillstånd beviljas ska serveringsytan utgöra en mindre del av arrangemanget såsom ett väl avgränsat restaurangtält. Vid serveringsställen i närheten av skolor, ungdomsgårdar och andra lokaler där många barn eller ungdomar vistas ska stor restriktivitet gälla vid beviljande av serveringstillstånd. Till exempel kan serveringstiden begränsas till andra tider än då barn- och ungdomsverksamheten pågår.

Marknadsföring och prissättning, rättsregel

Enligt 7 kap. 1 § alkohollagen ska särskild måttfullhet iakttas vid marknadsföring av alkoholdrycker till konsumenter. Reklam eller annan marknadsföring får inte vara påträngande, uppsökande eller uppmana till bruk av alkohol. Marknadsföringen får inte rikta sig till barn eller ungdomar, och inte heller på något sätt beskriva eller handla om barn eller unga.

Enligt 8 kap. 21 § alkohollagen får priset på alkoholdryck inte sättas lägre än inköpspriset för drycken jämte skäligt påslag. Det är inte tillåtet att försöka påverka gästen att beställa alkohol i form av mängderbudande. Enligt 8 kap. 21 § alkohollagen Vidare ska lättdrycker finnas till försäljning vid servering av alkoholdrycker i tillfredställande urval och omfattning.

Det finns ett generellt gåvoförbud enligt 7 kap 2 § som innebär att det är förbjudet att bjuda gäster på alkoholdrycker.

Kryddning av snaps, rättsregel

Den som innehar stadigvarande tillstånd för servering av alkoholdrycker har, efter anmälan till kommunen rätt att krydda spritdryck för servering som snaps i den egna serveringsrörelsen enligt 8 kap. 3 § alkohollagen.

Att få lov att krydda snaps innebär tillåtelse att krydda spritdryck/brännvin med eget recept som snaps till julbord eller liknande arrangemang. Det innebär inte att man får öppna egentillverkning av olika spritdrycker såsom shotblandningar eller andra kryddblandningar som inte räknas som snaps, utan enbart att man på serveringsstället ska kunna krydda egen snaps för den egna verksamheten i liten skala vid specifika arrangemang.

Kryddning av snaps, riktlinje/kommunens tillämpning

I anmälan till kommunen ska anmälas vilka kryddor samt vilken spritdryck som avses, samt vilken mängd som ska kryddas. Kryddning ska ske i originalbutelj.

Alkoholservering till allmänheten eller till slutet sällskap, rättsregel

Enligt 8 kap. 2 § alkohollagen kan ett serveringstillstånd meddelas för servering till allmänheten eller i förening, företag eller annat slutet sällskap. Ett slutet sällskap är en begränsad krets av personer som har någon form av gemensamt intresse i förening eller sammanslutning utöver den aktuella festen.

Ett slutet sällskap kan vara föreningsmedlemmar, anställda i ett företag eller inbjudna släktingar, vänner och kollegor vid till exempel bröllop och födelsedagar. Om vem som helst till exempel kan köpa biljett till en fest är det inte fråga om slutet sällskap i alkohollagens mening även om biljetterna förköps. När det gäller servering till slutet sällskap får det inte vara en tillställning som betraktas som offentlig enligt ordningslagen.

Ett stadigvarande tillstånd för servering av alkoholdrycker kan gälla året runt eller årligen under en viss tidsperiod och gäller generellt tills vidare. Finns det skäl kan kommunen besluta om att begränsa tillståndet till en viss tid. Tillfälliga serveringstillstånd är begränsade till ett visst tillfälle eller en kortare period och då som längst 7 dagar.

Alkoholservering till allmänheten eller till slutet sällskap, riktlinje/kommunens tillämpning

Tillfälliga tillstånd till allmänheten förekommer oftast i samband med olika slags arrangemang. Det kan vara en verksamhet som har ett befintligt tillstånd men som önskar en utökning av exempelvis serveringstider eller lokaler. Det kan även gälla så kallad tältservering. Det förutsätts att det inte är fråga om regelbundet återkommande verksamhet varje vecka eller månad. En ansökan omfattar ett tillfälle, eller en kortare sammanhängande period och då som längst 7 dagar exempelvis vid en festival. Söker en och samma aktör tillfälligt tillstånd som innefattar mer än 10 dagar per år ska ansökan om stadigvarande serveringstillstånd lämnas in för prövning.

I Klippans kommun beviljas främst servering av vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker i samband med tillfälliga tillstånd till allmänheten. Tillstånd för spritservering beviljas restriktivt. Handläggningsförfarandet vid en ansökan om tillfälligt tillstånd till allmänheten är likvärdigt med det som sker i samband med en ansökan om stadigvarande serveringstillstånd för allmänheten.

Ett krav är att tillståndshavaren ska vara på plats under serveringstiden. Samma krav på serveringspersonalen gäller som vid stadigvarande tillstånd. Krav från andra myndigheter, exempelvis Polismyndighet, Miljöförbund och Räddningstjänst, ska vara uppfyllda och det ska finnas intyg för markupplåtelse. Tillredd mat ska kunna tillhandahållas under serveringstiden. Serveringsytan ska vara en tydligt avgränsad yta och det ska finnas bordsplatser. Normal serveringstid är fram till kl 01.00 och utökning av serveringstiden ska ske restriktivt. Det bör anges i tillståndet hur många personer brandskyddet i lokalen är godkänt för.

Tillfälliga tillstånd till slutna sällskap söks ofta av föreningar, företag eller andra slutna sällskap. För att det ska kunna vara fråga om slutet sällskap krävs att arrangören före det aktuella arrangemanget vet vilka som kommer. Det ska handla om en begränsad krets som har något gemensamt intresse som de samlas kring, utöver det aktuella arrangemanget. Det är inte fråga om slutet sällskap om till exempel medlemskap kan lösas i entrén eller om det har annonserats i media om arrangemanget. Handläggningsförfarandet vid ansökan om tillfälliga tillstånd för slutna sällskap är något mindre omfattande än vid ansökningar om tillfälliga tillstånd till allmänheten.

Tillredd mat ska kunna tillhandahållas under den tid arrangemanget pågår. Serveringstider prövas på samma sätt som vid tillståndsgivning när det gäller servering till allmänheten.

Catering, rättsregel

Enligt 8 kapitlet 4 § alkohollagen kan den som bedriver cateringverksamhet för slutna sällskap meddelas stadigvarande serveringstillstånd under förutsättning att den lokal där serveringen äger rum för varje tillfälle anmäls till och godkänns av kommunen. Den som bedriver cateringverksamhet ska ha ett eget kök för tillredning av mat för att få stadigvarande serveringstillstånd.

Catering, riktlinje/kommunens tillämpning

Ett cateringtillstånd gäller i den kommun där ansökan gjorts och beviljats. Om verksamhet ska ske i annan kommun måste en ansökan göras även i den kommunen.

Vid varje cateringtillfälle ska tillståndshavaren anmäla detta till kommunen. Ett intyg från Räddningstjänsten ska även lämnas till kommunen, angående att lokalen är godkänd ur brandsäkerhetssynpunkt. Intyg från Räddningstjänsten krävs dock inte om catering ska ske i en privat bostad.

Provsmakning, rättsregel

Enligt 8 kap 6 § alkohollagen framgår att provsmakning av spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker kan anordnas vid arrangemang riktade till allmänheten, under förutsättning att arrangören har ett stadigvarande serveringstillstånd som omfattar de drycker som provsmakningen avser samt den lokal där provsmakningen ska äga rum, eller att de partihandlare som deltar, enskilt eller gemensamt, ansöker om och erhåller ett tillfälligt tillstånd för provsmakning av de drycker som avses erbjudas.

Enligt 8 kap 7 § alkohollagen har den som tillverkar alkoholdrycker från råvaror som produceras på den egna gården och som har ett stadigvarande serveringstillstånd rätt att, efter anmälan till kommunen, vid tillverkningsstället erbjuda provsmakning av de egenproducerade dryckerna.

Om sådant tillstånd saknas, får tillverkaren erbjuda provsmakning av egentillverkade alkoholdrycker vid tillverkningsstället efter särskilt tillstånd för provsmakning.

Provsmakning får inte vara gratis.

Provsmakning, riktlinje/kommunens tillämpning

Det finns alltså två olika alternativ vad gäller provsmakningstillstånd. Antingen har tillståndshavaren ett stadigvarande tillstånd i botten. Därmed krävs det ett kök i anslutning till serveringslokalerna. Inför de tillfällen provsmakning ska anordnas, anmäls detta till kommunen. Vid dessa tillfällen behöver det inte serveras mat. När det gäller provsmakning rör det sig om en väldigt liten mängd alkoholhaltig dryck.

Det andra alternativet är ett stadigvarande provsmakningstillstånd. Då behövs inget kök eller matservering och någon anmälan behöver inte heller göras till kommunen. De huvudsakliga ingredienserna till alkoholdryckerna ska dock vara tillverkade på serveringsstället.

Kommunens tillsynsverksamhet

Tillsyn, rättsregler

Enligt 9 kap. 2§ alkohollagen är det kommunen och polismyndigheten som har tillsyn över efterlevnaden av de bestämmelser som gäller för servering av alkoholdrycker. I 9 kap. 3 § alkohollagen framgår det att kommunen har tillsynsansvar över marknadsföring av alkoholdrycker.

Tillsyn, riktlinjer/kommunens tillämpning

Kommunen ska bedriva förebyggande, inre och yttre tillsyn samt samordnad tillsyn.

Förebyggande tillsyn är kommunens arbete med information och utbildning, exempelvis utbildning i Ansvarsfull alkoholserving. Syftet är att informera och göra tillståndshavaren uppmärksam på alkohollagens regler så att brister inte uppstår. Kommunen erbjuder i samverkan med andra kommuner kontinuerligt utbildningar i Ansvarsfull alkoholserving (AAS) för såväl tillståndshavarna som övrig personal som arbetar i restaurangmiljö. Syftet är att skapa goda förutsättningar att kunna hantera olika situationer som kan uppstå i samband med servering av alkohol.

Inre tillsyn, är administrativ och innebär att kommunen arbetar med att granska att tillståndshavarna även efter beviljat serveringstillstånd uppfyller alkohollagens krav på personlig och ekonomisk lämplighet. Tillsynen sker årligen med hjälp av remissförfarande till andra myndigheter så som Polismyndigheten, Kronofogden och Skatteverket.

Yttre tillsyn innebär att kommunen kontrollerar att serveringsställena följer angivna tillstånd. Kommunen besöker serveringsställena under pågående verksamhet, framför allt på kvällar och nätter, för att kontrollera att verksamheten bedrivs enligt alkohollagens regler. Särskilt granskas då ordning och nykterhet samt att inte underåriga eller överförfriskade personer serveras alkohol. Utöver detta så granskas också exempelvis, brandsäkerhet, marknadsföring, matutbud och kassahanteringen.

Tillsynen ska också ses som en möjlighet till dialog mellan krögare och kommun, där krögarna kan få råd om hur de kan arbeta mer förebyggande för att undvika störningar i verksamheterna. Vid tillsynen har handläggarna med sig ett protokoll som fylls i. Den yttre tillsynen kan även vara samordnad med andra myndigheter som till exempel polisen, Skatteverket, miljöenheten, tullverket och räddningstjänsten. Varje deltagande myndighet utövar tillsyn enligt sitt område och tillämplig lagstiftning. Tjänstemän som utövar tillsyn får inte vägras att vid tjänsteutövning komma in i restaurangen, tjänstelegitimation ska alltid uppvisas vid tillsyn.

Generellt kan tillståndshavare räkna med minst ett besök per år. De som har verksamhet med nöjeskaraktär kan räkna med fler tillsynsbesök. Ibland framkommer det vid besöken att alkohollagen inte efterföljs på ett tillfredsställande sätt och då planerar kommunen vanligtvis ett uppföljningsbesök och/eller öppnar ett tillsynsärende för utredning av bristen.

Det är kommunens ambition att verka för tydlighet och en god fortlöpande dialog med sökande och tillståndshavare. En genomförd tillsyn ska alltid dokumenteras och avslutas. Uppgifter som har framkommit med anledning av tillsynen ska kommuniceras med tillståndshavaren.

Tillståndshavaren ansvarar för att ingen diskriminering sker på eller i omedelbar anslutning till serveringsstället. Diskriminering av personer på grund av kön, nationellt eller etniskt ursprung, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck eller funktionsnedsättning kan leda till att serveringstillståndet återkallas, efter en fällande dom.

Sanktioner, rättsregel

Enligt 9 kap. 17 § får en kommun meddela en innehavare av serveringstillstånd en erinran, eller i allvarigare fall eller vid upprepade överträdelser, en varning om denne inte

1. Uppfyller de krav som ställs för tillståndets meddelande, eller
2. Följer de bestämmelser som gäller för servering enligt denna lag eller de villkor eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen

Enligt 9 kap. 18 § ska en kommun återkalla ett serveringstillstånd om

1. Tillståndet inte längre utnyttjas,
2. Det med tillståndshavarens vetskap har förekommit brottslig verksamhet på serveringsstället eller i anslutning till detta utan att tillståndshavaren har ingripit eller
3. Tillståndshavaren har brutit mot denna lag eller vad som i övrigt gäller för tillståndet på ett sådant sätt att varning inte är en tillräckligt ingripande åtgärd, eller har tilldelats en eller flera varningar utan att de förhållande som föranlett varningen har rättats till.

Om flera tillståndshavare har utnyttjat ett gemensamt serveringsutrymme enligt 8 kap. 14 § andra stycket får i stället tillståndet för gemensamt serveringsutrymme återkallas, om det inte kan utredas vilken tillståndshavare som är ansvarig för en händelse som ska föranleda återkallelse av serveringstillståndet.

Sanktioner, riktlinjer/kommunens tillämpning

Om brister i verksamheten upptäcks vid tillsyn eller om förutsättningar för tillståndet ändras inleds vanligtvis en utredning av kommunen. Det kan innebära att även andra berörda myndigheter kontaktas för yttrande. Ett förslag till beslut om eventuella sanktioner lämnas sedan

till ansvariga beslutsfattare. Enligt 9 kap. 17 – 18 §§ alkohollagen kan kommunen besluta om tre olika nivåer på sanktionen beroende på hur allvarlig förseelsen är. Sanktionerna är erinran, varning eller återkallelse. Återkallelse ska ske om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns eller vid överträdelser som bedöms som grova. Polismyndigheten eller åklagare kan utfärda straffrättsliga åtgärder när ett brott enligt alkohollagen har begåtts, straffet kan då bli böter eller fängelse.

Försäljning av folköl

Anmälan och försäljning, rättsregel

Enligt 5 kap. 5 § och 8 § alkohollagen (2010:1622) är detaljhandel med respektive servering av folköl tillåten under villkor att verksamheten bedrivs i sådana lokaler eller andra utrymmen i byggnader eller transportmedel:

1. Som ingår i anläggningar som är godkända enligt föreskrifter meddelade med stöd av 7 § 1 livsmedelslagen (2006:804) eller registrerade enligt Europaparlamentets och rådets förordning.
2. Som är avsedda för stadigvarande försäljning av livsmedel och där det också säljs mat respektive samtidigt serveras mat.

Anmälan och försäljning, riktlinje/kommunens tillämpning

Den som avser att bedriva försäljning eller servering av folköl ska anmäla verksamheten till kommunen innan försäljning kan påbörjas. Det behövs inte något specifikt tillstånd för att få sälja eller servera folköl. Däremot måste vissa bestämda krav vara uppfyllda för att försäljningen eller serveringen ska vara tillåten. Rätten att sälja eller servera folköl följer inte automatiskt med vid till exempel ägarbyte, därför ska ny anmälan göras vid överlåtelse eller om försäljningen avslutas av någon annan anledning. Anmälningsplikten för servering av folköl gäller inte den som har ett serveringstillstånd för alkoholdrycker. Den som innehar ett serveringstillstånd har rätt att inom ramen för serveringstillståndet servera folköl.

För att få sälja folköl måste försäljningsstället vara godkänt som stadigvarande livsmedelslokal med försäljning av lättdrycker samt ha ett brett utbud av matvaror. Det innebär att butiken måste ha ett brett och varierat sortiment av matvaror. Glass, godis, chips, kaffe och te anses inte uppfylla kravet på tillhandahållande av matvaror. Det ska även finnas ett sortiment av lättdrycker till försäljning i butiken som till exempel lättöl, alkoholfri öl, läsk och vatten. Godiskiosker, tobaksaffärer och spelbutiker får endast sälja folköl om de samtidigt uppfyller ovanstående krav.

Vid servering av folköl är det en förutsättning att samtidigt serveras mat. Lokalen måste därför vara avsedd för att man ska kunna äta mat och dricka folköl på stället. Vid servering av folköl ska mat och lättdrycker erbjudas gästerna. Minimikravet kan anses vara uppfyllt om det till exempel serveras varma smörgåsar, varm korv, hamburgare eller skaldjur. Servering av folköl ska ske med återhållsamhet och får inte föranleda några olägenheter i fråga om ordning och nykterhet.

Egenkontroll vid folkölsförsäljning

Den som bedriver försäljning av folköl har ett ansvar att försäkra sig om att de regler som gäller vid försäljning följs. Bland annat innebär detta att försäljaren måste vara säker på att personalen har nödvändiga kunskaper så att folköl till exempel inte lämnas ut eller säljs till personer som inte har fyllt 18 år. Enligt alkohollagen ska därför den som bedriver detaljhandel med folköl utöva särskild kontroll, så kallad egenkontroll. För egenkontrollen ska det finnas ett särskilt skriftligt program. Egenkontrollen ska förvaras i lokalen och personalen ska ha kunskap om den. Planen för egenkontroll ska skickas in till kommunen.

Tillsyn vid folkölsförsäljning

Kommunen och polisen har ansvar för tillsyn över försäljningen med folköl. Liksom för tillsyn över till exempel alkoholservering ska en plan för tillsynen över folkölsförsäljning upprättas.

De som säljer eller serverar folköl kan räkna med minst ett årligt tillsynsbesök.

Vid besök av tillsynsmyndigheterna har personalen rätt att få tillträde till lokalen eller andra utrymmen som berörs av lagen. Även information, uppgifter och handlingarna som behövs för tillsynen ska lämnas vid begäran.

Avgifter

Rättsregel

Kommunen har enligt 8 kapitlet 10 § alkohollagen rätt att ta ut avgifter för tillsyn av den som har provsmaknings- eller serveringstillstånd. Kommunen har även rätt att ta ut en avgift för att behandla en ansökan av serveringstillstånd. Avgifterna beslutas av kommunfullmäktige och baseras på självkostnads- och likställighetsprincipen som regleras närmare i kommunallagen (1991:900).

Riktlinje/kommunens tillämpning

Enligt gällande författningssamling, reglemente för kommunstyrelsen och nämnderna, fastställs att socialnämnden har delegation på att fatta beslut om avgifter och taxor inom sitt verksamhetsområde.

Årlig tillsynsavgift tas ut för stadigvarande tillstånd. För stadigvarande tillstånd till allmänheten består avgiften av en fast del (som är lika för samtliga verksamheter) samt en rörlig del som baseras på årsomsättningen av alkoholhaltiga drycker. För stadigvarande tillstånd till slutna sällskap består tillsynsavgiften endast av en fast del. Tillsynsavgift för tillfälliga serveringstillstånd ingår i ansökningsavgiften. I avgiften ingår kostnad för tillsynsbesöken, men även för administrativa uppgifter samt andra kostnader knutna till verksamheten.

En ansökningsavgift ska vara betald innan handläggningen av ansökan påbörjas och betalas inte tillbaka om ansökan avslås eller återkallas, såvida återkallelsen inte sker innan påbörjad handläggning.

De avgifter kommunen tillämpar framgår ur separat handling om avgifter samt på kommunens hemsida.

Beslutsfattande

Socialnämnden i Klippans kommun fattar beslut enligt gällande delegeringsordning om serveringstillstånd samt om meddelande av sanktioner såsom erinran, varning och återkallelse av tillstånd enligt alkohollagen. Det är dock tjänstepersoner som handlägger och utreder ansökan och lämnar förslag till beslut till nämnden. Om tjänstepersonens förslag är att inte bifalla ansökan har den sökande möjlighet att yttra sig till socialnämnden. Vid avslagsbeslut finns det möjlighet att överklaga detta genom förvaltningsrättsbesvär. Den sökande ska få information om hur en överklagan ska göras tillsammans med ett eventuellt avslagsbeslut.

Uppföljning av riktlinjen/rutinen

Uppföljning av rutinen sker årligen, ansvarig är enhetschef med ansvar för alkohol- och serveringstillstånd. För revidering av riktlinjen krävs beslut i socialnämnden.